

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح اصلاح قانون جمع انتخابات دوره پنجم شوراهاى
اسلامى با دوره يازدهم رياست جمهورى

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۶۸

تاریخ: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

طرح اصلاح قانون تجمیع انتخابات دوره پنجم شوراها
اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری

تدوین، تنقیح و استخراج:

محمدحسن باقری

بازبینی و نظارت علمی:

مصطفی مسعودیان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۶۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

طرح اصلاح قانون تجميع انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری

فهرست مطالب

مقدمه.....	۲
طرح اصلاح قانون تجميع انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری.....	۳
نظر (نهایی) شورای نگهبان.....	۵

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

طرح اصلاح قانون تجمیع انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۳/۱۹

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۳/۲۹

ماده واحده- عنوان قانون تجمیع انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری^۱ مصوب ۱۳۸۶/۳/۱ که در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۲۸ توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تأیید شده است، به «قانون تجمیع انتخابات دوره چهارم شوراهای اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری» تغییر می‌یابد و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره- پایان دوره سوم و شروع به کار دوره چهارم شوراهای اسلامی، شهرداران و دهیاران یک ماه پس از آغاز دوره یازدهم ریاست جمهوری است.

الف- دیدگاه مغایرت

- از آنجا که ماده واحده و تبصره آن، محتوای قانون مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام را تغییر داده است، مغایر نظریه تفسیری شورای نگهبان^۲ راجع به اصل (۱۱۲) قانون اساسی است؛ زیرا طبق نظر تفسیری مزبور، هیچ‌یک از مراجع قانون‌گذاری حق رد، ابطال، نقض و فسخ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام را

۱. قانون تجمیع انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری مصوب ۱۳۸۶/۳/۱ که در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۲۸ توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تأیید شده است:

ماده واحده- «با کوتاه‌تر شدن دوره چهارم شوراهای اسلامی شهر و روستا، انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی همزمان با انتخابات دوره یازدهم ریاست جمهوری در یک روز برگزار گردد؛ به گونه‌ای که شروع کار شوراهای اسلامی پنجم، یک ماه پس از آغاز دوره ریاست جمهوری یازدهم باشد».

۲. نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ شورای نگهبان: «هیچ‌یک از مراجع قانون‌گذاری حق رد و ابطال و نقض و فسخ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام را ندارد...».

ندارد.

- با توجه به اهمیت و حساسیت برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و اثری که این انتخابات در فضای عمومی جامعه ایجاد می‌کند، همزمانی برگزاری این انتخابات، با انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا صحیح نیست؛ زیرا اولاً تجربه‌های عملی در برگزاری همزمان این انتخابات نشان از این داشته است که مشکلات متعددی را برای بخش‌های اجرایی، مخصوصاً وزارت کشور ایجاد کرده است. ثانیاً اگرچه یکی از دلایل تجمیع این انتخابات، کاهش هزینه‌ها در این بخش است؛ اما بنا بر اعلام وزارت کشور، نه تنها هزینه‌های این انتخابات کاهش نیافته است، بلکه در برخی از موارد، هزینه‌های برگزاری همزمان انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی شهر و روستا افزایش یافته است. بنابراین مصوبه مزبور دارای اشکال است.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- مجلس شورای اسلامی فقط عنوان قانونی را که توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تأیید شده بوده، تغییر داده و با اصلاح تبصره ماده واحده، محتوای آن هیچ‌گونه تغییری پیدا نکرده است. بنابراین، ماده واحده و تبصره آن مغایر با نظریه تفسیری شورای نگهبان نیست.

- در برخی از موارد ممکن است به دلیل اهمیت مسائل شهر و روستا نسبت به مسائل کلان کشور برای ساکنان آن، همچنین به واسطه شناخت بیشتر مردم نسبت به نامزدهای انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا نسبت به انتخابات ریاست جمهوری مشارکت بیشتری داشته باشند. لذا برگزاری همزمان دو انتخابات باعث افزایش مشارکت مردم در انتخابات ریاست جمهوری می‌شود. بنابراین مصوبه مزبور، از این جهت فاقد اشکال است.

- کثرت برگزاری انتخابات ممکن است باعث دلزدگی و کاهش مشارکت مردم در انتخابات شود، لذا برگزاری همزمان برخی از انتخابات می‌تواند راهی برای تقلیل برگزاری انتخابات متعدد شود و مردم میل و رغبت بیشتری جهت شرکت در انتخابات داشته باشند. بنابراین، برگزاری همزمان انتخابات ریاست جمهوری با انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا از این جهت فاقد اشکال است.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- مصوبه مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۱

مصوبه مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۲/۳۰/۵۱۰۴۳ مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۹ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود را ايفا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir